

1. נגישות שכבות חדשות להשכלה הגבוהה, פרופ' זאב צחור, נשיא, מכללה אקדמית ספיר

בעקבות דו"ח מבקר המדינה משנת 2000, שהצביע על הפער העצום במצב ההשכלה הגבוהה בערי הפיתוח בדרום לעומת המצב במרכז הארץ, נעשה מאמץ מיוחד להגביר את הנגישות של שכבות אוכלוסייה חדשות לאקדמיה. המאמץ החל לשאת פרי. בשנה האחרונה נוסף מספר מרשים של סטודנטים מערי הפיתוח הלומדים לתואר אקדמי, ונראה היה שמתחולל שינוי מהפכני בפריסה החברתית והגיאוגרפית של מערך ההשכלה הגבוהה. הקיצוץ החריף בתקציב המועצה להשכלה הגבוהה מעורר דילמה מהותית: מה לעשות? האם לחתוך בתחום המצוינות האקדמית, היינו בתחום המחקר, או לקצץ בקליטת סטודנטים חדשים (כלומר בתקצוב סטודנטים)? ההכרעה בין שתי האפשרויות היא גם הכרעה את מי להעדיף: את האוניברסיטה (להעדיף את המחקר) או את המכללה (לתקצב את הגידול במספר הסטודנטים המבקשים ללמוד). הכרעה בין שתי אפשרויות אלו היא רבת משמעות. היא תטביע חותם על החברה הישראלית לאורך שנים רבות.

2. שאלון אישי כתחליף או כמשלים ראיון קבלה – ד"ר נעמי גפני, מנהלת מחקר ופיתוח, מרכז ארצי לבחינות ולהערכה

בפקולטות רבות שבהן נהוג ראיון קבלה ככלי מיון נוסף, מורגשת אי שביעות רצון מתהליך הראיון במתכונת שבה הוא מתקיים. התחושה היא כי הקשר בין התשובות שניתנות על ידי המראיין במהלך הראיון לבין המסקנות על אישיות והתאמתו ללימודים רופף, דבר הפוגע בביטחון המראיינים בנוגע להחלטות המכריעות הננקטות על ידם. עם זאת, מביעים אנשי הפקולטה רצון לפגוש ולראות את המועמדים ולא להסתמך בהחלטות הקבלה על ציוני בחינות בלבד. לאור זאת חוברו במרכז הארצי שאלונים אישיים למועמדים למספר תוכניות לימודים. מטרת השאלון היא להביא לאחידות תהליך בררת המועמדים ולחיזוק הקשר בין תשובות המועמד לבין המסקנות וההחלטות המתקבלות ביחס אליו. תהליך אחיד, שאינו תלוי במראיין או במראיין הוא תקף ומהימן יותר.

3. העברת נתונים וציוני בחינות בתקשורת – מר גרי בן-ישראל, רמ"ד ציונים, מרכז ארצי לבחינות ולהערכה

ההרצאה תסקור את ההתפתחות שחלה בהעברת נתונים במדיה מגנטית ובתקשורת מחשבים ובשימוש שנעשה כיום בהעברת נתונים בכלל והעברת ציונים בפרט ברשת תקשורת. הסקירה תינתן בשלבים הבאים: (1) תולדות העברת נתונים על גבי מדיה מגנטית, (2) העברת נתונים בתקשורת סינכרונית למשל באמצעות תוכנת (3, Kermit) סקירה קצרה של התפתחות רשת האינטרנט, (4) פרוטוקולים להעברת נתונים באינטרנט - (5) FTP E-mail TCP/IP שיטות להצפנת נתונים, למשל PGP. בסיום יוצג נושא העברת ציונים באינטרנט.

4. רכישת לשון ראשונה ולמידת שפה שנייה: השוואה, הדגמה ודיון בהשלכות חינוכיות בהשכלה הגבוהה, ד"ר דורית רביד, ביה"ס לחינוך והחוג להפרעות בתקשורת, אוניברסיטת תל אביב

רכישת שפה ראשונה היא תהליך אוניברסאלי וטבעי המתרחש בשנות הילדות וההתבגרות המוקדמת, ותוצאתו - דובר ילידי, השולט שליטה מלאה בלשונו כבלשון אם. תהליך זה מוגבל בגיל ביולוגי קריטי ומותנה בקיומם של שני תנאים - חשיפה והבשלה. רכישת שפת אם אינה תלויה בגורמים אחרים כמו מוטיבציה, כשרון או מורים טובים, וניתן לרכוש שפות אם אחדות. לעומתה, למידת שפה שנייה (וזרה) היא תהליך המתרחש בהיעדרותו של אחד התנאים דלעיל, כלומר בהיעדרותה של חשיפה הולמת או לאחר הגיל הקריטי שבו ניתנת להירכש שפת אם. למידה זו מותנית בגורמים רבים, המאפיינים למידה בכלל, כמו כשרון, מוטיבציה, השקעה וכו'. עם זאת, קווי הגבול שבין שני סוגי הלמידה עשויים להיטשטש. במדינת ישראל, הנשענת על אוכלוסיית עולים גדולה ומעוניינת לקדם אוכלוסייה זאת, יש חשיבות מרובה להבנת תהליכי הרכישה, הלמידה וההוראה של שפה ראשונה ושנייה. בהרצאה יידונו שני התהליכים וינתחו דגימות עבריות מתוך מחקרים על לשונם של עולים מחבר העמים. יערך דיון בהשלכות לגבי לשונם של עולים תלמידי מוסדות להשכלה גבוהה בארץ.

5. "כולל מע"מ" – מבחנים מותאמים על מחשב – גב' אביטל מושינסקי, ראש צוות פיתוח מבחנים ממוחשבים, מרכז ארצי לבחינות ולהערכה

בשנים האחרונות חלה עלייה ניכרת במספר המועמדים לאוניברסיטאות המבקשים להיבחן בתנאים מותאמים. עלייה זו מיקדה את תשומת הלב בסוגיית ההוגנות של בחינת מועמדים עם לקויות, ואת הצורך בהשוואה סטנדרטית בין מועמדים הנבחנים בתנאים רגילים למועמדים הנבחנים בתנאים מותאמים. על מנת להתמודד עם סוגיות אלו פותחה במרכז הארצי

בחינה פסיכומטרית ממוחשבת עבור מועמדים לאוניברסיטאות הסובלים מלקויות למידה. בהרצאה יידונו סוגיות ההוגנות והשקילות של הבחינה הממוחשבת ובחינת הנייר ועיפרון וגורמים היכולים להשפיע עליהן. כן יתואר תהליך בנייתו של מבחן ממוחשב והתיאוריה שבבסיסו, ויוצגו נתונים ממועדי הבחינה התפעוליים הראשונים (2000 – 2002) שבהם הועברה הבחינה לנבחנים עם לקויות.

6. חינוך גבוה עם רייטינג נמוך, מר צבי גילת, עיתונאי.

איך משתלב המאבק על דמות החינוך הגבוה בישראל עם נושאים אירים העומדים על סדר היום הציבורי והתקשורת? מי בכלל קובע את סדר היום הזה ומה הוא משקף? על דילמות תקשורתיות בעידן "מהפכת המידע", על תעשיית התקשורת הישראלית, האינטרסים, הרייטינג, ומה שביניהם.